

Személyiségi jogvédelem

Különös tekintettel a képmáshoz és hangfelvételhez való jogra

2014. június 2.

Bíró Csaba

csaba.biro@pui.hu

www.pui.hu

A „személy” védelme

- alanya: a személy (ember)
 - tárgya: a személyiség – absztrakció, tartalmilag megfoghatatlan és nem is meghatározható
- **jog** vélelmezi minden ember személyiség mivoltát
(különböző jogágakban nem lehetnek különböző személyiség meghatározások)
- **személyiségi jog**: az embernek a társadalmi rendeltetése betöltéséhez szükséges
- integritást, háborítatlanságot, beavatkozásmentes mozgásteret hivatott biztosítani
 - a konvenció által szükségtelennek minősített illetéktelen beavatkozások ellen

EMBERI JOGOK – ALKOTMÁNYOS ALAPJOGOK – SZEMÉLYISÉGI JOGOK

A PTK. SZEMÉLYISÉGI JOGI GENERÁLKLAUZULÁJA

75. § (1) A személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. E jogok a törvény védelme alatt állnak.

(76. § A személyhez fűződő jogok sérelmét jelenti különösen az egyenlő bánásmód követelményének megsértése, a lelkiismereti szabadság sérelme és a személyes szabadság jogellenes korlátozása, a testi épség, az egészség, valamint a becsület és az emberi méltóság megsértése.)

2:42. § [A személyiségi jogok általános védelme]

(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy törvény és mások jogainak korlátai között személyiségét szabadon érvényesíthesse, és hogy abban őt senki ne gátolja.

(2) Az emberi méltóságot és az abból fakadó személyiségi jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. A személyiségi jogok e törvény védelme alatt állnak.

folyt.

(3) A személyhez fűződő jogokat nem sérti az a magatartás, amelyhez a jogosult hozzájárult, feltéve, hogy a hozzájárulás megadása társadalmi érdeket nem sért vagy veszélyeztet.
(...)

2:42. § (3) Nem sért személyiségi jogot az a magatartás, amelyhez az érintett hozzájárult.

Képmáshoz és hangfelvételhez való jog

A **képmás** lehet rajz, vázlat, festmény, szobor, fénykép, film, és videofelvétel, televíziós bemutatás

80. § (1) A személyhez fűződő jogok megsértését jelenti a más képmásával vagy hangfelvételével kapcsolatos bármiféle visszaélés.

(2) Képmás vagy hangfelvétel nyilvánosságra hozatalához - a nyilvános közszereplés kivételével - az érintett személy hozzájárulása szükséges.

2:48. § [A képmáshoz és a hangfelvételhez való jog]

(1) Képmás vagy hangfelvétel elkészítéséhez és felhasználásához az érintett személy hozzájárulása szükséges.

(2) Nincs szükség az érintett hozzájárulására a felvétel elkészítéséhez és az elkészített felvétel felhasználásához tömegfelvétel és nyilvános közéleti szereplésről készült felvétel esetén.

folyt.

- Bírói gyakorlat – visszaélésszerű magatartások
- célhoz kötöttség:
 - engedély esetén (vagy engedély/hozzájárulás mentes esetben) is lehet jogsértő
 - rendeltetésétől, készítésétől eltérő célú felhasználás
 - engedély nem értelmezhető kiterjesztően
 - engedély készítéshez engedély felhasználáshoz
- társadalomban kialakult értékítélet, szokások
- közlés, nyilvánosságra hozatal módja

Közéleti szereplő

Bírói gyakorlatban korábban megjelent elvek mentén
Közügyek szabad vitatását biztosító alapjogok érdekében:
véleménynyilvánítási (szólás-) és sajtószabadság

Fordítva lenne szerencsés:
a közéleti szereplő személyiségi
jogának védelme a közügyek
szabad vitatását biztosító
alapjogokat szükségtelenül nem
korlátozhatja

emberi méltóság mindig sérül!

Szükségesség-arányosság a
jogalkotó számára!!

2:44. § [Közéleti szereplő
személyiségi jogának védelme]
A közügyek szabad vitatását
biztosító alapjogok gyakorlása a
közéleti szereplő személyiségi
jogainak védelmét szükséges és
arányos mértékben, az emberi
méltóság sérelme nélkül
korlátozhatja.

Régi Ptk. tartalmazta:

(3) Az eltűnt, valamint a súlyos bűncselekmény miatt büntető eljárás alatt álló személyről készült képmást (hangfelvételt) nyomós közérdekből vagy méltánylást érdemlő magánérdekből a hatóság engedélyével szabad felhasználni.

Igények, szankciók a személyiségi jogok megsértése esetén

2:51. § [Felróhatóságtól független szankciók]

(1) Akit személyiségi jogában megsértének, a jogsértés ténye alapján - az elévülési időn belül - az eset körülményeihez képest követelheti

- a) a jogsértés megtörténtének bírósági megállapítását;
- b) a jogsértés abbahagyását és a jogsértő eltiltását a további jogsértéstől;
- c) azt, hogy a jogsértő adjon megfelelő elégtételt, és ennek biztosítson saját költségén megfelelő nyilvánosságot;
- d) a sérelmes helyzet megszüntetését, a jogsértést megelőző állapot helyreállítását és a jogsértéssel előállított dolog megsemmisítését vagy jogsértő mivoltától való megfosztását;
- e) azt, hogy a jogsértő vagy jogutódja a jogsértéssel elért vagyoni előnyt engedje át javára a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint.

Sérelemdíj

- A fentieken túl sérelemdíj (rég Ptk. szerint nem vagyoni kártérítés) is érvényesíthető. (Ptk. 2:52. §)

2:52. § [Sérelemdíj]

(1) Akit személyiségi jogában megsértenek, sérelemdíjat követelhet az őt ért nem vagyoni sérelemért.

(2) A sérelemdíj fizetésére kötelezés feltételeire - különösen a sérelemdíjra köteles személy meghatározására és a kimentés módjára - a kártérítési felelősség szabályait kell alkalmazni, azzal, hogy a sérelemdíjra való jogosultságához a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkeztének bizonyítása nem szükséges.

(3) A sérelemdíj mértékét a bíróság az eset körülményeire - különösen a jogsértés súlyára, ismétlődő jellegére, a felróhatóság mértékére, a jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatására - tekintettel, egy összegben határozza meg.

„Klasszikus” kártérítés

2:53. § [Kártérítési felelősség]

Aki személyiségi jogainak megsértéséből eredően kárt szenved, a jogellenesen okozott károkért való felelősség szabályai szerint követelheti a jogsértőtől kárának megtérítését.